

अद्य प्रभृति भद्रं वः प्रतिज्ञां मे निबोधत । त्रयोदशसमास्तात को ममार्थोऽस्ति जीवतः ।

॥ ४४ ॥ न प्रवक्ष्यामि परुषं भ्रातृनन्यांश्च पार्थिवान् । स्थितो निदेशे ज्ञातीनां यो ह्ये तत्समुदाहरन् । १६१५

एवं मे वर्त्तमानस्य स्वसुतेष्वितरेषु च । भेदा न भविता लोके भेदमूलो हि विग्रहः ।

विग्रहं दूरतो रचन् प्रियाण्येव समाचरन् । वाच्यतां न गमिष्यामि लोकेषु मनुजर्षभाः ।

भ्रातुर्ज्येष्ठस्य वचनं पाण्डवाः सन्निशम्य तत् । तमेव समवर्त्तन्त धर्मराजहिते रताः ।

संसत्सु समयं कृत्वा धर्मराट् भ्रातृभिः सह । पितृंस्त्वर्थं यथान्यायं देवताश्च विश्राम्यते ।

॥ ४५ ॥ कृतमङ्गलकल्याणो भ्रातृभिः परिवारितः । गतेषु चत्विधेन्द्रेषु सर्वेषु भरतर्षभ । १६१६

युधिष्ठिरः सहामात्यः प्रविशेत् पुरोत्तमं । दुर्योधनो महाराज शकुनिश्चापि सौबलः । सभायां रमणीयायां तत्रैवास्ते नरा धिप ।

इति श्रीमहाभारते सभापर्वणि द्यूतपर्वणि युधिष्ठिरसमये पञ्चचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४५ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ वसन् दुर्योधनस्तस्यां सभायां पुरुषर्षभः । शनैर्ददृश तां सर्वां सभां शकुनिना सह ।

तस्यां दिव्यानभिप्रायान् ददर्श कुरुनन्दनः । न दृष्टपूर्वा ये तेन नगरे नागसाक्ये ।

स कदाचित्सभामध्ये धार्तराष्ट्रो महीपतिः । स्फाटिकं स्थलमासाद्य जलमित्यभिप्रेक्षया ।

स्वस्त्वोत्कर्षणं राजा कृतवान् बुद्धिमोहितः । दुर्मना विमुखश्चैव परिचक्राम तां सभां । १६१७

ततः स्थले निपतितो दुर्मना व्रीडितो नृपः । निश्चसन्विमुखश्चापि परिचक्राम तां सभां ।

ततः स्फाटिकतोयां वै स्फाटिकाम्बुजशोभितां । वापीं मत्वा स्थलमिव सवासाः प्रापतज्जले ।

जले निपतितं दृष्ट्वा भीमसेनो महाबलः । जहास जहसुश्चैव किङ्कराश्च सुयोधनं ।

वासांसि च शुभान्यस्मै प्रददू राजशासनात् । तथागतन्तु तं दृष्ट्वा भीमसेनो महाबलः ।

अर्जुनश्च यमौ चोभौ सर्वे ते प्राहसंस्तदा । नामर्षयन्ततस्तेषामवहासममर्षणः । १६१८

आकारं रचमाणस्तु न स तान् समुदैक्षत । पुनर्वसनमुत्तिष्ठ्य प्रतरिष्यन्निव स्थलं ।

आरूरोह ततः सर्वे जहसुश्च पुनर्जनाः । द्वारन्तु पिहिताकारं स्फाटिकं प्रेत्य भूमिपः ।

प्रविशन्नाहतो मूर्ध्नि व्याघूर्णित इव स्थितः । तादृशं चापरं द्वारं स्फाटिकोरुकपाटकं ।

विघटयन्कराभ्यान्तु निष्क्रम्याग्रे पपात ह । द्वारन्तु वितताकारं समापेदे पुनश्च सः ।

तदृत्तं चेति मन्वानो द्वारस्थानादुपारमत् । एवं प्रलम्भान् विविधान् प्राप्य तत्र विश्राम्यते । १६१९

पाण्डवेयाभ्यनुज्ञातस्ततो दुर्योधनो नृपः । अप्रहृष्टेन मनसा राजसूये महाक्रौतौ । प्रेत्य तामहुतामृद्धिं जगाम गज साक्यं ।

पाण्डवश्रीप्रतप्तस्य ध्यायमानस्य गच्छतः । दुर्योधनस्य नृपतेः पापा मतिरजायत ।

पार्थान्सुमनसो दृष्ट्वा पार्थिवांश्च वशानुगान् । कृत्स्नं चापि हितं लोकमाकुमारं कुरुद्वह ।

महिमानं परञ्चापि पाण्डवानां महात्मनां । दुर्योधनो धार्तराष्ट्रो विवर्णः समपद्यत ।

स तु गच्छन्नेकाग्रः सभामेकोऽन्वचिन्तयत् । श्रियञ्च तामनुपमां धर्मराजस्य धीमतः । १६२०